

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

ગુજરાત ઉચ્ચ ન્યાયાલય, અમદાવાદ

સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૧૬૯૧૦/૨૦૧૪

મંજૂરી અને હસ્તાક્ષર માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી કે.એમ. ઠાકર

=====

૦૧.	સ્થાનિક અખબારોના પ્રતિનિધિઓને આ ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપવામાં આવી શકે કે નહીં?	ના
૦૨.	રિપોર્ટર્સને સંદર્ભિત કરવાનું કે નહીં?	હા, પરિચ્છેદ ૧ થી ૪ અને ૬ સિવાય
૦૩.	શું ન્યાયમૂર્તિ ચુકાદાની આખર નકલ જોવા ઇચ્છે છે?	ના
૦૪.	શું આ પ્રકરણમાં ભારતના સંવિધાન, ૧૯૫૦ ના અર્થઘટન સંબંધે અથવા તે હેઠળ કરાયેલા કોઈપણ આદેશ સંબંધે	ના

	કાયદાનો કોઈ મહત્વનો પ્રશ્ન સંકળાયેલો છે?	
૦૫.	શું તે સિવિલ જજને પરિપત્રિત કરવો કે નહિ?	ના

=====

પાર્વતિબેન કેશવભા પટેલ....અરજદાર(ઓ)

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય અને ૩....પ્રતિવાદી(ઓ)

=====

હાજરી:

શ્રી નાસિર સૈયદ, અધીવક્તા અરજદાર(ઓ) ક્રમાંક ૧ તરફથી

શ્રી સ્વપ્નેશ્વર ગૌતમ, એ.જી.પી. પ્રતિવાદી(ઓ) ક્રમાંક ૧ તરફથી

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી કે.એમ. ઠાકર

તારીખ : ૨૧/૦૧/૨૦૧૫

મૌખિક ચુકાદો

૧. અરજદાર તરફથી વકીલશ્રી સૈયદ અને એ.જી.પી. શ્રી ગૌતમની દલીલો સાંભળવામાં આવી.

૨. નિયમ.

૩. કેસના તથ્યો અને પરિસ્થિતિઓને ધ્યાનમાં રાખીને, ખાસ કરીને આ હકીકતને ધ્યાનમાં લેતા કે અરજદારને નિવૃત્તિજન્ય બાકી

રકમોના ચુકવણામાં થયેલા વિલંબ સંબંધિત મુદ્દો સામેલ છે, નિયમની પ્રક્રિયા તાત્કાલિક પરત ફરવા યોગ્ય કરવામાં આવે છે. શ્રી ગૌતમ, વિદ્વાન એ.જી.પી., એ નિયમની તામિલનો ત્યાગ કર્યો છે.

૪. અરજદાર તરફથી વિદ્વાન વકીલની વિનંતિ પર અને વિદ્વાન એ.જી.પી.ની સંમતિથી, અરજિને આજે અંતિમ સુનાવણી તથા અંતિમ આદેશ માટે હાથ ધરવામાં આવે છે.

૫. વર્તમાન અરજીમાં, અરજદારે અન્ય બાબતો ઉપરાંત, નીચે મુજબ પ્રાર્થના કરી છે કે:

૧૭(બી) પ્રતિવાદી સત્તાધિકારીઓ અને/અથવા તેમના સેવકો/અધિનસ્તો સામે તેમને નિર્દેશ આપતો મંડેમસનો રિટ અથવા અન્ય કોઈ યોગ્ય રિટ અને/અથવા આદેશ/દિશાનિર્દેશ(ઓ) બહાર પાડવા બાબતે આપના લોર્ડશીપ વધુ પ્રસન્ન થાય, જેથી તેઓ અરજદારને, જે તારીખથી તેવા હક માટે હકદાર બને છે તે તારીખથી, વ્યાજ સાથે, અને જે દર આ બાબતમાં ન્યાયસંગત અને યોગ્ય ગણવામાં આવે તેવા દરે, પેન્શન તથા તે હકદાર હોય તેવા તમામ લાભો મંજૂર કરે/ચૂકવે.

૬. અરજીમાં પ્રાર્થિત રાહતને ન્યાયસંગત ઠેરવવા માટે, અરજદારે એવું નિવેદન કર્યું છે અને તેમાં જણાવાયું હતું કે:

“૩. હાલની અરજી દાખલ થવા સુધીની પ્રકરણની હકીકતો સંક્ષેપમાં એવી છે કે હાલની અરજદારની નિમણૂક ૦૨.૧૨.૧૯૮૦ના રોજ મહિલા પોલીસ કોન્સ્ટેબલ તરીકે કરવામાં આવી હતી અને પોતાની નિમણૂકથી અરજદારે અત્યંત મહેનત, વફાદારી, પ્રામાણિકતા અને

નિષ્ઠા સાથે વિભાગમાં સેવા બજાવી હતી. ઉપરોક્ત સંદર્ભે વધુમાં આદરપૂર્વક રજૂ કરવામાં આવે છે કે તેની સમગ્ર સેવાકાળ દરમિયાન હાલની અરજદાર સામે કોઈપણ પ્રકારની ફરિયાદ નહોતી.

૪. અરજદાર વધુમાં વિનમ્રતાપૂર્વક રજૂ કરે છે કે વર્ષ ૨૦૦૬માં એટલે કે ૧૫.૦૪.૨૦૦૬ના રોજ, હાલના અરજદારના પુત્ર તેમજ હાલના અરજદાર વિરુદ્ધ ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમો ૪૮૮-એ, ૩૦૬ અને ૧૧૪ હેઠળ દંડનીય ગુનાઓ બાબતે રાંદેર પોલીસ સ્ટેશનમાં સી.આર. નં. ૧-૧૩૨/૨૦૦૬ તરીકે પ્રથમ માહિતી અહેવાલ નોંધવામાં આવ્યો હતો. ઉક્ત સંદર્ભમાં, વધુમાં એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે ઉપરોક્ત ફરિયાદ હાલના અરજદાર અને અન્ય એક વ્યક્તિ વિરુદ્ધ નોંધાતા, અરજદારને સેવામાંથી નિલંબિત કરવામાં આવ્યા હતા. ત્યારબાદ, ૦૨.૦૮.૨૦૦૬ના આદેશ દ્વારા, સુરત શહેરના પ્રભારિત વધારાના પોલીસ આયુક્ત (વહીવટ) એ, અદાલતના ચુકાદાના અંતિમ પરિણામ અને/અથવા વિભાગીય કાર્યવાહી પૂર્ણ થવાની શરતે, હાલના અરજદારને ફરી સેવામાં પુનઃસ્થાપિત કર્યા હતા.

૫. વધુમાં આદરપૂર્વક રજૂ કરવામાં આવે છે કે તે પછી હાલના અરજદારને કારણ દર્શાવવાની નોટિસ બજાવવામાં આવી હતી, ત્યારબાદ આરોપનું નિવેદન આપવામાં આવ્યું હતું અને હાલના અરજદાર વિરુદ્ધ વિભાગીય તપાસ / કાર્યવાહી આરંભવામાં આવી હતી.

૬. ઉપરોક્ત સંદર્ભમાં, સઘન તપાસ / ચકાસણી કર્યા બાદ તથા હાલની અરજદાર વિરુદ્ધ વિભાગીય તપાસ / કાર્યવાહી ચલાવનાર અધ્યક્ષ અધિકારીનો અહેવાલ અવલોકન કર્યા પછી, અને તે મુજબ હાલની અરજદાર વિરુદ્ધ મુકાયેલા આરોપો ઉક્ત વિભાગીય તપાસ /

કાર્યવાહીમાં સાબિત થઈ શક્યા નહોતાં, તા. ૧૬.૦૪.૨૦૦૮ના આદેશ દ્વારા, વધારાના પોલીસ કમિશનર, રેન્જ-૨, સુરતએ હાલની અરજદારને તેના વિરુદ્ધ મુકાયેલા આરોપોમાંથી નિર્દોષ જાહેર / દોષમુક્ત ઠેરવ્યા હતા અને વધુમાં એવો નિર્ધાર કર્યો હતો કે અરજદારના સસ્પેન્શનના સમયગાળાની ગણતરી બાબતનો નિર્ણય કાયદાની અદાલતના ચુકાદા પછી જ લેવામાં આવશે.

૬. અરજદાર વધુમાં આ માનનીય અદાલત સમક્ષ રજૂ કરે છે કે ત્યારબાદ વર્તમાન અરજદાર અને અન્ય એક વ્યક્તિ વિરુદ્ધ નોંધાયેલ ઉપરોક્ત એફ.આઈ.આર.ના અનુસંધાને, તેઓનો સત્ર ન્યાયાધીશ, સુરત સમક્ષ વિચારણા માટે ઉપસ્થિત કરવામાં આવ્યો હતો. તે સંદર્ભમાં, સંપૂર્ણ રીતે ચલાવાયેલી વિચારણા બાદ, સત્ર કેસ ક્રમાંક ૭૭/૨૦૦૭માં તા. ૧૩.૦૩.૨૦૧૨ના રોજ આપવામાં આવેલ ચુકાદા દ્વારા, સત્ર ન્યાયાધીશ – સુરતશ્રીએ વર્તમાન અરજદાર અને અન્ય એક આરોપીને, શંકાનો લાભ આપતાં, નિર્દોષ છૂટકારો આપવાનો હુકમ કર્યો.

૭. વધુમાં વિનમ્રતાપૂર્વક રજૂ કરવામાં આવે છે કે વર્તમાન અરજદારને વિદ્વાન સત્ર ન્યાયાધીશ – સુરત દ્વારા નિર્દોષ છૂટકારો આપવામાં આવેલ હોવાથી, રાજ્ય સરકાર (મારફતે : જાહેર અભિયોજક, ગુજરાત વડી અદાલત, અમદાવાદ) તેમજ મૂળ ફરિયાદીએ ઉપરોક્ત ૧૩.૦૩.૨૦૧૨ના રોજ વિદ્વાન સત્ર ન્યાયાધીશ – સુરત દ્વારા સત્ર કેસ ક્રમાંક ૭૭/૨૦૦૭માં આપવામાં આવેલા ચુકાદાને અનુક્રમે ફોજદારી અપીલ ક્રમાંક ૭૩૧ અને ૧૩૫૮ સન ૨૦૧૨ દ્વારા આ માનનીય વડી અદાલત

સમક્ષ પડકાર્યો હતો. ઉક્ત બાબતમાં, ઉક્ત બંને ફોજદારી અપીલ ક્રમાંક ૭૩૧ અને ૧૩૫૯ સન ૨૦૧૨ આ માનનીય અદાલત દ્વારા દાખલ કરવામાં આવી હતી અને તે અંતિમ સુનાવણી માટે બાકી છે.”

૭. ઉપર ઉદ્ઘૂત વિગતોમાંથી એવું પ્રકાશમાં આવે છે કે, જ્યારે અરજદાર સેવામાં હતી ત્યારે, અરજદાર અને તેના પુત્ર વિરુદ્ધ ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમો ૪૯૮એ, ૩૦૬, ૧૧૪ હેઠળ દંડનીય ગુનાનો આક્ષેપ કરતી ફરિયાદ નોંધવામાં આવી હતી. ઉક્ત ફરિયાદ / પ્રથમ માહિતી અહેવાલ ૧ સીઆર નં. ૧૩૨/૨૦૦૬ તરીકે નોંધવામાં આવ્યો હતો.

૭.૧ ઉક્ત ફરિયાદના દૃષ્ટિએ, અરજદારને કેટલાક સમય માટે સસ્પેન્શન હેઠળ મુકવામાં આવ્યા હતા અને અનુસંધાને સસ્પેન્શનનો સમયગાળો લંબાવવામાં આવ્યો ન હતો અને અરજદારને પુનઃસ્થાપિત કરવામાં આવ્યા હતા.

૭.૨ નિવૃત્તિની નિર્ધારિત વય પૂર્ણ થતાં, અરજદાર ૩૧.૧૨.૨૦૧૨થી અસરકારક રીતે સેવામાંથી નિવૃત્ત થયો.

૭.૩ જોકે તેણી ડિસેમ્બર ૨૦૧૨ માં સેવામાંથી નિવૃત્ત થઈ હતી, તેમ છતાં લગભગ બે વર્ષ સુધી પ્રતિવાદીઓએ પેન્શન અને ભવિષ્ય નિધિ સહિત નિવૃત્તિ સંબંધિત બાકી ચુકવણીઓ કરી નહોતી.

૭.૪ અરજદારના કહેવા મુજબ, તેણે નિવૃત્તિજન્ય બાકીદારી મેળવવા માટે અનેક પ્રયત્નો કર્યા હતા, તેમ છતાં પ્રતિવાદીઓએ ચૂકવણી કરી નહોતી અને અંતે તેને જાણ કરવામાં આવી હતી કે તેની વિરુદ્ધ અપીલની કાર્યવાહી લંબિત હોવાથી નિવૃત્તિજન્ય બાકીદારી ચૂકવી શકાય નહીં.

૭.૫ અરજદારના જણાવ્યા મુજબ, આવા વલણ સ્વીકારતાં અને ઉક્ત કારણોની જાણ કરતાં વખતે, પ્રતિવાદીઓએ આ હકીકતનું ધ્યાનમાં લીધું નહોતું કે અરજદારને ફોજદારી કાર્યવાહીમાંથી માનનીય નીચલી અદાલતે અગાઉથી જ નિર્દોષ છૂટકારો આપ્યો હતો.

૮. આ તબક્કાએ નોંધવું સંબંધિત છે કે અરજદાર અને તેના પુત્ર વિરુદ્ધ ધારા ૪૯૮એ, ૩૦૬ અને ૧૧૪ હેઠળ દંડનીય હોવાનું આક્ષેપિત ગુનાને લઈને ફોજદારી કેસ દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો, ભારતીય દંડ સંહિતા હેઠળ અને આઈ સી.આર. નં. ૧૩૨/૨૦૦૬ અંગે ફોજદારી કેસ નં. ૭૭ ઓફ ૨૦૦૭ તરીકે નોંધવામાં આવ્યો હતો. નીચલી અદાલતમાં કાર્યવાહી પૂર્ણ થયા બાદ, વિદ્વાન સત્ર અદાલતે તા. ૧૩.૩.૨૦૧૨ના ચુકાદા અને આદેશ દ્વારા અરજદાર તથા તેના પુત્રને નિર્દોષ છૂટકારો આપ્યો.

૮.૧ એ પણ ઉલ્લેખનીય છે કે ઉક્ત ફોજદારી કાર્યવાહી ઉપરાંત, પ્રતિવાદીઓએ વિભાગીય કાર્યવાહી પણ આરંભી હતી અને અનુસરે, વિભાગીય કાર્યવાહી પૂર્ણ થયા બાદ, અરજદારને તેના વિરુદ્ધ મૂકાયેલા આક્ષેપોમાંથી દોષમુક્ત કરવામાં આવી હતી.

૮.૨ આવા તથ્યો હોવા છતાં, લાંબા સમય સુધી, અરજદારને નિવૃત્તિજન્ય બાકી ચૂકવણીઓ ચૂકવવામાં આવી નહોતી.

૮.૩ વધુ પૂછપરછ કરતાં, પ્રતિવાદીઓએ અરજદારને જાણ કરી કે વિદ્વાન સત્ર અદાલતે તા. ૧૩.૩.૨૦૧૨ ના રોજ આપેલા નિર્ણય વિરુદ્ધ અપીલ દાખલ કરવામાં આવી છે અને તેથી નિવૃત્તિ સંબંધિત લાભો ચૂકવી શકાય તેમ નથી.

૮.૪ આ પૃષ્ઠભૂમિમાં, અરજદારે હાલની અરજી દાખલ કરી.

૯. અરજીઅંતર્ગત કાર્યવાહી લંબિત રહેલી દરમિયાન અદાલતે કેટલીક દિશાઓ પસાર કરી હતી અને અંતે, પ્રતિવાદીઓએ તા. ૧૭.૧.૨૦૧૫નું સોગંદનામું દાખલ કર્યું, જેમાં એવો અવેર કરાયો છે અને જણાવવામાં આવ્યું છે કે:

૨. હું આદરપૂર્વક કહું છું અને રજૂ કરું છું કે, પેન્શન અને પ્રોવિડન્ટ ફંડના નિયામકના કાર્યાલયે, તા. ૧૬.૦૧.૨૦૧૫ ના આદેશ દ્વારા, અરજદારને રૂપિયા ૫,૯૮૫/- ની મૂળ પેન્શન, રૂપિયા ૩,૨૯,૪૦૮/- ની ગ્રેયુઇટી અને રૂપિયા ૨,૪૦,૪૮૨/- ની પરિવર્તિત પેન્શન મંજૂર કરવાનો આદેશ પસાર કર્યો છે.

૧૦. આ અદાલતમાં હાજર સુરત પોલીસ કમિશનરના કાર્યાલયના નાયબ વહીવટી અધિકારી શ્રી નરભાઈ ડી. કુમોલની સૂચના મુજબ, વિદ્વાન એ.જી.પી.એ રજૂ કર્યું કે તારીખ ૧૬.૧.૨૦૧૫ના આદેશ દ્વારા પ્રતિવાદીઓએ રૂ. ૫,૯૮૫/ ની મૂળ પેન્શન અને રૂ. ૩,૨૯,૪૦૮/ જેટલી ગ્રેયુઇટી તથા રૂ. ૨,૪૦,૪૮૨/ જેટલી કમ્યુટેડ પેન્શન મંજૂર કરી છે અને ઉક્ત રકમ અંગેનો યોગ્ય આદેશ તારીખ ૧૬.૧.૨૦૧૫નો પહેલેથી જ પસાર કરવામાં આવ્યો છે. તેથી, લગભગ ૩ વર્ષથી વધુના વિલંબ પછી, પ્રતિવાદીઓએ ઉપરોક્ત નિવૃત્તિ સંબંધિત લાભો.

૧૧. સુનાવણીના સમયે, અરજદાર તરફથી હાજર વિદ્વાન વકીલે આજે રજૂઆત કરી કે આજદિન સુધી અરજદારને કોઈ ચુકવણી પ્રાપ્ત થઈ નથી.

૧૧.૧ અરજદાર તરફથી વિદ્વાન વકીલે વધુમાં એવી પણ ફરિયાદ કરી કે આજદિન સુધી ભવિષ્ય નિધિ સંબંધિત રકમ પણ ચૂકવવામાં આવી નથી.

૧૨. તા. ૧૬.૧.૨૦૧૫ના પ્રતિઉત્તર સોગંદનામામાં ઉલ્લેખિત વિગતો પરથી એવું જણાય છે કે માસિક પેન્શન, કમ્યુટેડ પેન્શન અને ગ્રેયુઇટી અંગે યોગ્ય આદેશ કરવામાં આવ્યો છે અને અરજદારને ઉક્ત રકમ ટૂંકા સમયમાં પ્રાપ્ત થશે.

૧૩. અરજદારની પ્રોવિડન્ટ ફંડ (જી.પી.એફ.) સંબંધિત ફરિયાદ જેટલી બાબત છે, તે અંગે માનનીય એ.જી.પી.એ રજૂઆત કરી કે રાજકોટે આવેલા મહાલેખાકારના કાર્યાલય દ્વારા ઉક્ત રકમની ચુકવણી કરવામાં આવે છે અને તેથી, ઉક્ત ચૂકવણી મુક્ત કરવામાં આવી છે કે નહીં તે બાબતે તેમની પાસે કોઈ સૂચના નથી, તેમ છતાં, આના આધારે અદાલતમાં ઉપસ્થિત અધિકારી પાસેથી ૮ સૂચનાઓ પ્રાપ્ત થયેલી હોવાનું જણાવતાં, તેમણે રજૂ કર્યું કે ચુકવણી મુક્ત કરવા માટેની આવશ્યક સૂચનાઓ ૧૨.૧.૨૦૧૫ના રોજ જારી કરવામાં આવી છે.

૧૩.૧ માનનીય એ.જી.પી. દ્વારા રજૂ કરાયેલા તથ્યો અને દલીલોને ધ્યાનમાં લેતાં એવું જણાય છે કે માસિક પેન્શન, કમ્યુટેડ પેન્શન અને નિવૃત્તિ અનુદાન બાબતની ઉક્ત રકમો ટૂંકા સમયમાં અરજદારને ચૂકવવામાં આવશે; તેમ છતાં, ભવિષ્ય નિધિ અંગે ચૂકવણી સંબંધે કોઈ સ્પષ્ટતા નથી, અર્થાત્ રકમ અગાઉથી ચૂકવવામાં આવી છે કે નહીં અને જો નહીં, તો ઉક્ત ચૂકવણી મુક્ત કરવા માટે કોઈ આદેશ કરવામાં આવ્યો/જારી કરવામાં આવ્યો છે કે નહીં.

૧૪. આ તબક્કે, એ યાદ કરવું જરૂરી છે કે અરજદાર ડિસેમ્બર ૨૦૧૨માં નિવૃત્ત થયો હતો, જ્યારે પ્રતિવાદીઓએ અરજદારને ચુકવણી કરવાની પ્રક્રિયા જાન્યુઆરી ૨૦૧૫ જેટલી મોડે શરૂ કરી હતી અને તે પણ ત્યારે,

જ્યારે અદાલતે કેટલીક દિશાઓ જારી કરી હતી અને નિવૃત્તિ લાભોમાંથી કેટલાક સંબંધે આદેશ, જેમ પ્રતિવાદીઓ દાવો કરે છે તે મુજબ, ૧૬.૧.૨૦૧૫ના રોજ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો.

૧૪. ફોજદારી કાર્યવાહી માર્ચ ૨૦૧૨માં જ સમાપ્ત થઈ ગઈ હતી, એટલે કે અરજદાર સેવા નિવૃત્ત થયા તે પહેલાં જ. તેવી જ રીતે, તા. ૧૬.૪.૨૦૦૮ના આદેશ દ્વારા વિભાગીય કાર્યવાહીમાં મૂકાયેલા આક્ષેપોમાંથી પણ અરજદારને નિર્દોષ ઠરાવવામાં આવ્યા હતા.

૧૫. આ હકીકતી પરિસ્થિતિ હોવા છતાં, ગુજરાત નાગરિક સેવાઓ (પેન્શન) નિયમો, ૨૦૦૨ ના નિયમ ૧૪૫ હેઠળની પ્રક્રિયાનું પણ પાલન કરવામાં આવ્યું નહોતું.

૧૫.૧ આ સંદર્ભમાં, કેટલીક સંબંધિત જોગવાઈઓનો વિચારમાં લેવો યોગ્ય રહેશે. પેન્શન નિયમોમાં, અન્ય બાબતો ઉપરાંત, આ પ્રમાણે જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે:

“૧૬૦. જે તારીખથી પેન્શન ચુકવવાપાત્ર બને છે : (૧) તે સરકારી કર્મચારીના કેસ સિવાય, જેણે માટે નિયમ ૫૧ની જોગવાઈઓ લાગુ પડે છે, અને નિયમો ૨૪ અને ૧૪૨ની જોગવાઈઓને આધીન રહીને, પરિવાર પેન્શન સિવાયનું પેન્શન તે તારીખથી ચુકવવાપાત્ર બનશે, જે તારીખે સરકારી કર્મચારી સ્થાપનના નામાવલીમાંથી બહાર થાય છે.

(૨) પરિવાર પેન્શન યોજના, ૧૯૭૨ હેઠળનું પેન્શન તેના પ્રાપ્તિકર્તાનું મૃત્યુ થાય તે દિવસે ચુકવવાપાત્ર રહેશે.

૧૨૮. સરકારના કર્મચારીઓના પેન્શન દસ્તાવેજોની પ્રક્રિયા માટે સમયપત્રક: સરકારના કર્મચારીના પેન્શન કેસોની તૈયારી અને અંતિમકરણ માટેનું સમયપત્રક નીચે મુજબ રહેશે: (૧) પેન્શન દસ્તાવેજોની તૈયારીનું કાર્ય પેન્શન મંજૂરી સત્તાધિકારી દ્વારા સરકારના કર્મચારીની અધિવચતા નિવૃત્તિની તારીખથી ચોવીસ મહિના પૂર્વે આરંભવામાં આવશે. સેવા દરમિયાન સરકારના કર્મચારીનું અવસાન થવા પામ્યાના કિસ્સામાં અથવા અધિવચતા નિવૃત્તિની તારીખ પહેલાં તેની નિવૃત્તિના કિસ્સામાં, અવસાન થયાની ઘટના બનતા અથવા અધિવચતા પહેલાં સરકારના કર્મચારીની નિવૃત્તિની તારીખ જાણીતા થતાં જ તે કાર્ય તાત્કાલિક આરંભવામાં આવશે.

(૨) પેન્શનના દસ્તાવેજો પેન્શનના નિયામકને મોકલવામાં આવશે અને નિવૃત્તિની તારીખ પહેલાં બાર મહિના અગાઉ ભવિષ્ય નિધિ.

(૩) પેન્શન અને ભવિષ્ય નિધિના નિયામક સરકારના કર્મચારીની વાસ્તવિક નિવૃત્તિની તારીખથી છ મહિના પહેલાં પેન્શન ચુકવણી આદેશ અને મૃત્યુ-સહ-નિવૃત્તિ ઉપદાન આદેશ વગેરે જારી થાય તે સુનિશ્ચિત કરશે અને તે જ સંબંધિત ખજાના અધિકારીને મોકલશે.

૧૩૦. વેતન નિર્ધારણની ચકાસણી: પેન્શનના કાગળો તૈયાર કરતી વખતે માત્ર છેલ્લી વેતન સુધારાની ચકાસણી કરવી અને તેની નોંધ સેવા પુસ્તકમાં કરવી પૂરતી ગણાશે.

૧૩૯. કોઈ વિભાગીય તપાસ નથી / કોઈ ઇવેન્ટ પ્રમાણપત્ર નથી:

(૧) પેન્શન મંજૂરી પ્રાધિકરણ પેન્શનના દસ્તાવેજો પેન્શન અને ભવિષ્યનિધિ નિયામકને મોકલવામાં આવે તે તારીખે "કોઈ વિભાગીય તપાસ નથી" એવું પ્રમાણપત્ર જારી કરશે. આ

પ્રમાણપત્રમાં તે તારીખે જે સ્થિતિ પ્રવર્તમાન હોય તે સામેલ કરવામાં આવશે.

(૨) પેન્શનના કાગળો પેન્શન અને ભવિષ્ય નિધિના નિયામકને મોકલ્યા બાદ, પેન્શન મંજૂર કરનાર સત્તાધિકારી એ વાતની ચકાસણી કરશે કે કોઈ વિભાગીય તપાસ અથવા અન્ય તપાસ શરૂ કરવામાં આવી નથી અને શાસકીય કર્મચારીની નિવૃત્તિની તારીખ સુધી કોઈ એવી ઘટના બની નથી, જે તેની પેન્શન સંબંધિત લાભો માટેની પાત્રતા અને આવા લાભોની માત્રા પર અસર કરતી હોય. યોગ્ય ચકાસણી બાદ પ્રપત્ર-૨૨માં પ્રમાણપત્ર જારી કરવામાં આવશે અને તેની એક નકલ નિવૃત્ત થનાર શાસકીય કર્મચારીને તેની સેવાના છેલ્લે દિવસે આપવામાં આવશે, જેથી તે પેન્શન અને/અથવા મૃત્યુ-નિવૃત્તિ ગ્રેયુઈટીના પોતાના પ્રથમ દાવાની રજૂઆત કરતી વખતે તે જ તિજોરી અધિકારી સમક્ષ રજૂ કરી શકે.

૧૪૧. પેન્શનને અસર કરતી કોઈપણ ઘટના બનવા અંગે પેન્શન અને ભવિષ્યનિધિ નિયામકને સંદર્ભ: જો નિયમ ૧૩૮ ના ઉપનિયમ (૩) માં નિર્દિષ્ટ અવધિની અંદર પેન્શનના કાગળો પેન્શન અને ભવિષ્યનિધિ નિયામકને મોકલી આપવામાં આવ્યા પછી, સરકારી કર્મચારીને મંજૂરપાત્ર પેન્શનરી લાભોની રકમ પર અસર પાડતી કોઈ ઘટના બને, તો તેની તાત્કાલિક જાણ પેન્શન મંજૂર સત્તાધિકારી દ્વારા પેન્શન અને ભવિષ્યનિધિ નિયામકને કરવામાં આવશે.

૧૪૨. પેન્શન અને નિવૃત્તિ ઉપદાનની કામચલાઉ ચુકવણી:

(૧) પેન્શન મંજૂરી પ્રાધિકરણ નિયમ ૧૨૮ થી ૧૩૮ માં નિર્ધારિત પ્રક્રિયાનું પાલન કરશે. એવા કિસ્સાઓમાં, જ્યાં નિયમ ૧૨૮ થી ૧૩૮ માં નિર્ધારિત પ્રક્રિયાનું અનુસરણ કરવા છતાં, નિયમ ૧૩૮ માં ઉલ્લેખિત પેન્શનના કાગળો નિર્ધારિત અવધિની અંદર પેન્શન અને ભવિષ્ય નિધિ નિયામકને મોકલવા પેન્શન મંજૂરી પ્રાધિકરણ માટે

શક્ય ન હોય, અથવા જ્યાં પેન્શનના કાગળો નિર્ધારિત અવધિની અંદર પેન્શન અને ભવિષ્ય નિધિ નિયામકને મોકલવામાં આવ્યા હોય, પરંતુ પેન્શન ચુકવણી આદેશ તથા નિવૃત્તિ ઉપદાનની ચુકવણી માટેનો આદેશ જારી કરતાં પહેલાં વધુ માહિતી સ્પષ્ટ કરવા માટે પેન્શન અને ભવિષ્ય નિધિ નિયામકે તે પેન્શનના કાગળો પેન્શન મંજૂરી પ્રાધિકરણને પરત મોકલ્યા હોય, અને જ્યાં નિવૃત્ત થનાર/નિવૃત્ત સરકારી કર્મચારી સામે ખાતાકીય અથવા ન્યાયિક કાર્યવાહી બાકી ન હોય, અને જો પેન્શન મંજૂરી પ્રાધિકરણનો એવો અભિપ્રાય હોય કે સરકારી કર્મચારીની પેન્શન અને નિવૃત્તિ ઉપદાન અથવા તે બંનેનું આ નિયમોના ઉપબંધો મુજબ અંતિમ મૂલ્યાંકન અને નિરાકરણ થાય તે પહેલાં તેની નિવૃત્તિ થવાની સંભાવના છે, તો તે કોઈ વિલંબ વિના, સંક્ષિપ્ત તપાસ બાદ લાયકાત ધરાવતા સેવા વર્ષો તથા પેન્શનલાયક પગાર નક્કી કરવા માટે પગલાં લેશે.સ્પષ્ટીકરણ: આ હેતુ માટે, તે (૧) સત્તાવાર અભિલેખોમાં અને પેન્શન દસ્તાવેજોમાં ઉપલબ્ધ હોય તેવી માહિતી પર આધાર રાખશે, અને (૨) જરૂરી હોય તો, નિવૃત્ત થનાર સરકારી કર્મચારી પાસેથી લખિત નિવેદન મંગાવશે, જેમાં પાત્ર સેવાની કુલ અવધિ દર્શાવવામાં આવી હોય, અને તેમાં સેવાના છેલ્લા દસ મહિનામાં મેળવેલા વેતનની વિગતોનો સમાવેશ થતો હોય, પરંતુ સેવામાં આવેલા વિરામ અને સેવાના અન્ય અપાત્ર સમયગાળાનો સમાવેશ ન થતો હોય.

(૨) ઉપરોક્ત સ્પષ્ટીકરણ (૨) માં ઉલ્લેખિત લેખિત જવાબો, નિવેદનના સત્યત્વ અંગેની જાહેરાત સાથે, સરકારી કર્મચારી દ્વારા હસ્તાક્ષરિત કરવામાં આવશે.

(૩) ત્યારબાદ પેન્શન મંજૂર કરતી સત્તા સત્તાવાર નોંધપોથીમાં ઉપલબ્ધ માહિતી તથા ઉપનિયમ (૧) હેઠળ નિવૃત્ત થતા સરકારી

કર્મચારી પાસેથી પ્રાપ્ત માહિતીના અનુસંધાને પેન્શનપાત્ર સેવાના પાત્ર વર્ષો અને પેન્શનપાત્ર વેતન નક્કી કરશે. ત્યાર પછી તે પેન્શનની રકમ અને મૃત્યુ-સહ-નિવૃત્તિ ઉપદાનની રકમ નક્કી કરશે.

૧૪૩. એવા કિસ્સામાં પેન્શન અને મૃત્યુ-સહ-નિવૃત્તિ ઉપદાનની કામચલાઉ ચુકવણીને મંજૂરી, જેમાં વિભાગીય અથવા ન્યાયિક કાર્યવાહી બાકી ન હોય: નિયમ ૧૪૨ ના ઉપનિયમ (૩) હેઠળ પેન્શન અને ઉપદાનની રકમ નક્કી થયા પછી, પેન્શન મંજૂરી આપનાર સત્તાધિકારી નીચે મુજબ કાર્યવાહી કરશે : (૧) જો નિવૃત્ત થનાર / નિવૃત્ત સરકારી કર્મચારી વિરુદ્ધ તેની નિવૃત્તિ પહેલાં વિભાગીય તપાસ અથવા ન્યાયિક કાર્યવાહી બાકી ન હોય અથવા શરૂ કરવામાં આવી ન હોય, તો તે કામચલાઉ પેન્શન અને મૃત્યુ-સહ-નિવૃત્તિ ઉપદાનની કામચલાઉ ચુકવણી મંજૂર કરતો મંજૂરી આદેશ બહાર પાડશે, જેમાં નીચે મુજબ અધિકૃત કરવામાં આવશે (૧) સરકારી કર્મચારીની નિવૃત્તિની તારીખથી, નિયમ ૧૪૨ ના ઉપનિયમ (૩) હેઠળ નક્કી કરાયેલા પેન્શનના ૧૦૦ ટકા જેટલું કામચલાઉ પેન્શન; અને (૨) નિયમ ૧૪૨ ના ઉપનિયમ (૩) હેઠળ નક્કી કરાયેલા ઉપદાનના ૧૦૦ ટકા જેટલું કામચલાઉ ઉપદાન, શરતે કે ઉપદાનના દસ ટકા અથવા એક હજાર રૂપિયા, જે ઓછું હોય તે, રોકી રાખવામાં આવશે.

૧૪૪. જ્યાં આરોપપત્ર જારી કરવામાં આવ્યું ન હોય અથવા જે સરકારી કર્મચારી વિરુદ્ધ વિભાગીય તપાસ લંબિત હોય તેના સંબંધે ન્યાયિક કાર્યવાહી સ્થાપિત કરવામાં આવી ન હોય ત્યાં પેન્શન અને ગ્રેયુઇટીના કામચલાઉ ચુકવણીને મંજૂરી: જે સરકારી કર્મચારી વિરુદ્ધ વિભાગીય તપાસ શરૂ કરવામાં આવી હોય પરંતુ નિવૃત્તિ

પહેલાં આરોપપત્ર જારી કરવામાં આવ્યું ન હોય અથવા ન્યાયિક કાર્યવાહી સ્થાપિત કરવામાં આવી ન હોય, એવા કિસ્સામાં પેન્શન મંજૂર કરનાર સત્તાધિકારી નીચે મુજબ પેન્શન અને મૃત્યુ-સહ-નિવૃત્તિ ગ્રેયુઈટીની કામચલાઉ ચુકવણીને મંજૂરી આપશે : (એ) પેન્શન એટલું, જે સરકારી કર્મચારીની નિવૃત્તિની તારીખ સુધીની પાત્ર સેવાકાળના આધાર પર મંજૂર પાત્ર બનત તે મહત્તમ પેન્શનના બરાબર હોય, અથવા જો તે નિવૃત્તિની તારીખે સસ્પેન્શન હેઠળ હોય, તો તેને સસ્પેન્શન હેઠળ મૂકવામાં આવ્યો હતો તે તારીખના તાત્કાલિક અગાઉની તારીખ સુધી. પેન્શનની રકમ નિયમ ૧૪૨ ના ઉપનિયમ (૩) મુજબ નક્કી કરવામાં આવશે. વિભાગીય તપાસ અથવા ન્યાયિક કાર્યવાહી પૂર્ણ થયા પછી અંતિમ આદેશો પસાર કરવામાં આવે તે તારીખ સુધી કામચલાઉ ચુકવણી ચાલુ રાખવામાં આવશે.

(બી) નિયમ ૧૪૨ ના ઉપનિયમ (૩) હેઠળ નિર્ધારિત મૃત્યુ-સહ-નિવૃત્તિ ઉપદાનની રકમના નવ્વાણું ટકા, પરંતુ ઉપદાનની દસ ટકા રકમ અથવા પંદર હજાર રૂપિયા, જે ઓછી હોય તે રોકી રાખવાની શરતે.

૧૪૫. જ્યાં સરકારી કર્મચારી સામે વિભાગીય તપાસ બાકી હોય અને તેની સંદર્ભે આરોપપત્ર આપવામાં આવ્યું હોય અથવા ન્યાયિક કાર્યવાહી આરંભવામાં આવી હોય ત્યાં પેન્શન અને ઉપદાનની કામચલાઉ ચૂકવણી: (૧) એવા સરકારી કર્મચારીના કિસ્સામાં કે જેના સામે નિવૃત્તિ પહેલાં વિભાગીય તપાસ શરૂ કરવામાં આવી હોય અથવા ફરિયાદ પક્ષને મંજૂરી આપવામાં

આવી હોય (અર્થાત્, પ્રકરણ અનુસાર, આરોપપત્ર આપવામાં આવ્યું હોય અથવા એફ.આઈ.આર. દાખલ કરવામાં આવી હોય), પરંતુ વિભાગીય તપાસ અથવા ફરિયાદ પક્ષની કાર્યવાહી પૂર્ણ થઈ ન હોય (અર્થાત્, પ્રકરણ અનુસાર, તપાસ અધિકારીના અહેવાલ પર સક્ષમ સત્તાધિકારીનો આદેશ બહાર પાડવામાં આવ્યો ન હોય અથવા નીચલી અદાલતનો ચુકાદો આપવામાં આવ્યો ન હોય), ત્યાં પેન્શન મંજૂર કરનાર સત્તાધિકારીએ નિયમ ૧૪૨ ના ઉપનિયમ (૩) હેઠળ નિર્ધારિત પેન્શનની સંપૂર્ણ રકમની કામચલાઉ ચૂકવણી મંજૂર કરવી. મૃત્યુ-સહ-નિવૃત્તિ ઉપદાનની કોઈ કામચલાઉ ચૂકવણી મંજૂર કરવામાં આવશે નહીં.

(૨) જે સરકારના કર્મચારી વિરુદ્ધ નિવૃત્તિ પહેલાં વિભાગીય તપાસ આરંભવામાં આવી હોય અથવા ફરિયાદ ચલાવવાની મંજૂરી આપવામાં આવી હોય (અર્થાત્, પ્રકરણ પ્રમાણે આરોપપત્ર જારી કરવામાં આવ્યું હોય અથવા એફ.આઈ.આર. દાખલ કરવામાં આવી હોય), પરંતુ વિભાગીય તપાસ અથવા ફરિયાદ કાર્યવાહી પૂર્ણ થઈ ન હોય (અર્થાત્, તપાસ અધિકારીના અહેવાલ પર સક્ષમ સત્તાધિકારીનો આદેશ જારી કરવામાં આવ્યો ન હોય અથવા પ્રકરણ પ્રમાણે નીચલી અદાલતનો ચુકાદો આપવામાં આવ્યો ન હોય), અને નિવૃત્તિની તારીખથી બે વર્ષ વીતી ગયા હોય, ત્યારે પેન્શન મંજૂર કરનાર સત્તાધિકારી નીચે મુજબ પેન્શન તથા મૃત્યુ-સહ-નિવૃત્તિ ઉપદાનની કામચલાઉ ચુકવણી મંજૂર કરશે : (૧) નિયમ ૧૪૨ ના ઉપનિયમ (૩) હેઠળ નિર્ધારિત કરાયેલ પેન્શનનું ૧૦૦ ટકા, જો તે ઉપનિયમ (૧) હેઠળ મંજૂર કરવામાં આવ્યું ન હોય. (૨) નિયમ ૧૪૨ ના ઉપનિયમ (૩) હેઠળ નિર્ધારિત કરાયેલ ઉપદાનનું ૧૦૦ ટકા, જેમાંથી ૧૦ ટકા

અથવા પંદર હજાર રૂપિયા, બન્નેમાંથી જે ઓછું હોય તેટલી રકમ અટકાયતને આધિન રહેશે.”

૧૫.૨ આ પ્રમાણે, નિયમ ૧૬૦ એ તે તારીખ/સમય નિર્ધારિત કરે છે જ્યારે પેન્શન ચૂકવાપાત્ર બને છે. બીજી બાજુ, નિયમ ૧૨૮ એ તે સમયપત્રક નિર્ધારિત કરે છે જેના અંદર ચકાસણી / છણાવટની પ્રક્રિયા પૂર્ણ થવી જોઈએ. નિયમ ૧૩૦ એ રકમોની મુક્તિ માટેનો માર્ગ સુગમ કરવા અનુસરવાની આવશ્યક પ્રક્રિયા નિર્ધારિત કરે છે, અર્થાત્ એ પ્રમાણિત કરવું કે કોઈ વિભાગીય કાર્યવાહી બાકી નથી, જ્યારે નિયમ ૧૪૧ એ નિયામકને જાણ કરવાની ફરજ લાદે છે, જો ચુકવણી પર અસર ધરાવતી કોઈ ઘટના લાભોના ૧૩ અંગેની ઘટના બને છે. નિયમ ૧૪૨ ને નિયમો ૧૪૩ થી ૧૪૫ સાથે વાંચતાં એવી જોગવાઈઓ સમાવિષ્ટ છે, જે તે પરિસ્થિતિઓ નિર્ધારિત કરે છે જેમાં અસ્થાયી પેન્શન અને ઉપદાન મુક્ત કરવાં જોઈએ. નિયમોમાં એવી જોગવાઈ કરવામાં આવી નથી કે કર્મચારીને તપાસમાં નિર્દોષ ઠરાવવામાં આવ્યા પછી અને/અથવા નીચલી અદાલતના વિદ્વાન ન્યાયાધીશે કર્મચારીને નિર્દોષ છૂટકારો આપ્યા પછી પણ, માત્ર એટલા કારણસર કે નિર્દોષ છૂટકારા વિરુદ્ધ અપીલ બાકી છે, સત્તાધિકારી ચુકવણી રોકી શકે નહીં.

૧૫.૩ જેમ અગાઉ ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે, તેમ છતાં ઉપરોક્ત નોંધાયેલ હકીકતી પરિસ્થિતિ અને ઉક્ત જોગવાઈઓ હોવા છતાં, જાન્યુઆરી ૨૦૧૫ સુધી કોઈપણ પ્રક્રિયાનો અનુસરણ કરવામાં આવ્યો નહોતો.

૧૫.૪ કેસના તથ્યોને ધ્યાનમાં લેતા, સંપૂર્ણ ચુકવણી રોકી રાખવા માટે અને/અથવા નિવૃત્તિ લાભોની ચુકવણી કરવામાં આટલો અતિશય વિલંબ કરાવવા માટે કોઈ વાજબી કારણ નહોતું.

૧૬. આ અદાલતના મતે, પ્રતિવાદીઓએ કોઈપણ યોગ્ય કારણ વિના અરજદારને નિવૃત્તિ લાભોની ચુકવણી કરવામાં વિલંબ કર્યો છે.

૧૭. જ્યારે અરજદારને વિભાગીય કાર્યવાહી પૂર્ણ થયા પછી આરોપોમાંથી પહેલેથી જ નિર્દોષ ઠેરવવામાં આવી હતી અને ફોજદારી કાર્યવાહીમાં પણ તેમને નિર્દોષ છૂટકારો આપવામાં આવ્યો હતો, અને તે પણ તેઓ સેવા પરથી નિવૃત્તિ વચે પહોંચીને નિવૃત્ત થાય તે પહેલાં જ, ત્યારે લાગુ પડતા નિયમો અનુસાર નિવૃત્તિ લાભોની ચુકવણી તાત્કાલિક મુક્ત ન કરવામાં કોઈ ચુક્તિપૂર્ણ કારણ નહોતું.

૧૮. કાયદેસર રીતે ટકી ન શકે તેવા કારણ વિના નિવૃત્તિજન્ય લાભોના ચુકવણામાં થયેલ વિલંબથી વ્યાજ ચૂકવવાની ફરજ ઊભી થાય છે. નિયમાવલિ મુજબ નિવૃત્તિજન્ય લાભો ચૂકવવાની ફરજ કર્મચારીનું નામ સ્થાપનમાંથી દૂર થતાની સાથે જ તરત જ ઊભી થાય છે, ઉદાહરણ તરીકે કર્મચારીની અતિનિવૃત્તિ થવા પર, અને કાયદો અતિનિવૃત્તિ પછી કોઈપણ વિલંબ વિના નિવૃત્તિજન્ય લાભો ચૂકવવાની ફરજ લાદે છે; તથા એવો ચુકવણો કાયદા મુજબ સિવાય અને લાગુ પડતી નિયમાવલિ દ્વારા માન્ય અથવા નિર્ધારિત કારણો અને પરિસ્થિતિઓ સિવાય અટકાવી અથવા મોડો પાડી શકાય નહીં. ભલે લાગુ પડતી નિયમોમાં વિભાગીય/શિસ્તભંગ સંબંધિત કાર્યવાહી અને/અથવા ફોજદારી કાર્યવાહી બાકી હોવું નિવૃત્તિ લાભોની ચુકવણી રોકી રાખવા માટેનું કારણ તરીકે નિર્ધારિત કરેલ હોય, તો પણ કર્મચારીને ફોજદારી આક્ષેપો/કાર્યવાહીઓમાંથી વિદ્વાન નીચલી અદાલત દ્વારા નિર્દોષ છૂટકારો આપવામાં આવ્યા બાદ અને/અથવા તેને શિસ્તભંગ સંબંધિત કાર્યવાહીમાં દોષમુક્ત ઠેરવવામાં આવ્યા બાદ (જે લાગુ પડતું હોય તે મુજબ) ચુકવણી કરવામાં થયેલ વિલંબ અથવા ચુકવણી રોકી

રાખવાની કાર્યવાહી ન્યાયોચિત ઠરી શકતી નથી અને ટકી શકતી નથી; અને જો કર્મચારીને દોષમુક્ત ઠેરવ્યા બાદ/નિર્દોષ છૂટકારો આપવામાં આવ્યા બાદ પણ નિવૃત્તિ લાભોની ચુકવણી રોકી રાખવામાં આવે/વિલંબિત કરવામાં આવે, તો આવા પગલાંથી નિયમો અનુસાર જે તારીખે એવો લાભ ચુકવવાપાત્ર બને તે તારીખથી તેવા વિલંબ માટે વ્યાજ ચૂકવવાની ફરજ ઉદ્ભવે છે.

૧૮.૧ એવી કોઈ કાર્યવાહી અથવા એવો નિર્ણય, જે કોઈ વ્યક્તિને તેને ચૂકવવાપાત્ર કોઈપણ રકમથી અને/અથવા તેના કાયદેસરના હક્કના દાવાથી અને/અથવા કાયદેસર રીતે તેને ચૂકવવાપાત્ર બાકી રકમોથી વંચિત કરે, અને/અથવા એવો નિર્ણય અથવા કાર્યવાહી, જે આવી ચુકવણીમાં વિલંબ કરે, તે પરિણામોને આહ્વાન કરશે અને જે વ્યક્તિ તે રીતે વંચિત કરવામાં આવેલ. વ્યાજ વળતરના એક સાધનરૂપ પ્રકારોમાંનું એક છે, જેના દ્વારા અદાલત તે વ્યક્તિને વળતર આપી શકે છે જેને અન્યાય થયો હોય અથવા જેને અન્ય પક્ષ તરફથી થયેલા વિલંબના કારણે અથવા અન્ય પક્ષ તરફથી થયેલી કોઈ અનૌચિત્યપૂર્ણ કાર્યવાહી કે નિષ્ક્રિયતાના કારણે કોઈ નુકસાન સહન કરવું પડ્યું હોય અથવા કોઈ લાભથી (તેને ચૂકવવાપાત્ર રકમ સહિત) વંચિત થવું પડ્યું હોય.

૧૮.૨ નિવૃત્તિ વેતન, ગ્રેયુઈટી, ભવિષ્ય નિધિ અને આવા અન્ય નિવૃત્તિલાભો સરકાર પોતાના કર્મચારીઓને વહેંચતી કોઈ બક્ષીસ નથી અને તે કર્મચારીઓને કરવામાં આવતી કોઈ અનુકંપા રકમની ચુકવણી પણ નથી, એ કાયદાનો સ્થાપિત સિદ્ધાંત છે. આવા લાભો અને ચુકવણીઓ કર્મચારીઓનો અધિકાર છે અને તેમના હસ્તે પ્રાપ્ત થયેલી સંપત્તિ છે. જો નોકરીદાતા તરીકે સરકાર દ્વારા આવી રકમો/લાભોની ચૂકવણીમાં કોઈ વિલંબ થાય અને એવો વિલંબ સંબંધિત કર્મચારી દ્વારા કરાયેલ કોઈ કૃત્ય અથવા અકૃત્યને આભારી ન હોય અને/અથવા એવો વિલંબ

સરકાર/નોકરીદાતાની કોઈ અયોગ્ય કાર્યવાહી અથવા તેની બેદરકારીના કારણે થયો હોય, તો આવો વિલંબ દોષારોપણીય વિલંબ ગણાશે અને કર્મચારીને થયેલ નુકસાનની ભરપાઈ થાય તે માટે વિલંબના સમયગાળા માટે વ્યાજ ચૂકવવાની ફરજ આહ્વાન કરશે. કેટલીક પરિસ્થિતિઓમાં, કાયદો આવી જવાબદારીને માન્ય રાખે છે અને વ્યાજ ચૂકવવાની ફરજ લાદે છે. ઉદાહરણ તરીકે, પેમેન્ટ ઓફ ગ્રેયુઇટી અધિનિયમ, ૧૯૭૨ ની કલમ ૭(૩એ) નો ઉલ્લેખ કરી શકાય, જે નિર્ધારિત સમયમર્યાદામાં ગ્રેયુઇટી ચૂકવવાની જવાબદારીને માન્ય રાખે છે અને વિલંબ થયેલ હોય ત્યારે નિયોજકને વ્યાજ ચૂકવવા માટે બાધ્ય કરે છે.

૧૯. વર્તમાન અરજીમાં, અરજીકર્તા ૩૧.૧૨.૨૦૧૨ના રોજ નિવૃત્તિ વયે પહોંચ્યા હતા. તે તારીખથી ઘણાં સમય પહેલાં, અરજીકર્તા વિરુદ્ધ વિભાગીય તપાસ સંબંધિત કાર્યવાહી પૂર્ણ થઈ ગઈ હતી અને તેઓ નિર્દોષ ઠરાવવામાં આવ્યા હતા. તે જ રીતે, ફોજદારી કેસ સંબંધિત કાર્યવાહી પણ (જે અરજીકર્તા અને તેમના પુત્ર વિરુદ્ધ કલમો ૪૮૮એ, ૩૦૬, ૧૧૪ હેઠળ ગુનાનો આક્ષેપ કરતી ફરિયાદના આધારે દાખલ કરવામાં આવી હતી) ઘણાં સમય પહેલાં નિર્દોષ છૂટકારામાં પરિણમી હતી અરજદાર નિવૃત્તિ વયે પહોંચ્યા હતા. આ હકીકત હોવા છતાં, પ્રતિવાદીઓએ અરજદારને કોઈ કારણની જાણ કર્યા વગર લાંબા સમય સુધી પેન્શન અને ભવિષ્ય નિધિ તરફ ચૂકવવાપાત્ર રકમ સહિતની અન્ય નિવૃત્તિ સંબંધિત બાકી રકમો મુક્ત કરી નહોતી. અરજદાર દ્વારા વારંવાર અને અવિરત પૂછપરછ કર્યા પછી જ તેમને જાણ કરવામાં આવી હતી કે અરજદાર અને તેમના પુત્રને નિર્દોષ છૂટકારો આપતા માનનીય નીચલી અદાલતના ચુકાદા વિરુદ્ધ વડી અદાલતમાં અપીલ બાકી હોવાથી, નિવૃત્તિ લાભો મુક્ત કરવામાં આવ્યા નથી અને ચૂકવવામાં આવ્યા નથી. સંબંધિત અને લાગુ પડતા નિયમો, નિર્દોષ છૂટકારા પછી અપીલ બાકી હોવાના આધારે, જી.પી.એફ. તરફની રકમ સહિતના તમામ નિવૃત્તિ લાભોની સંપૂર્ણ ચુકવણી સંપૂર્ણપણે અટકાવી રાખવાની સત્તા

પ્રતિવાદીઓને આપતા નથી. માનનીય એ.જી.પી. લાગુ પડતા નિયમોમાંથી એવી કોઈ જોગવાઈ દર્શાવવામાં નિષ્ફળ રહ્યા છે કે જે આવી સત્તા પ્રદાન કરે. ૨૦. પરિસ્થિતિઓને ધ્યાનમાં લેતાં, પ્રતિવાદીઓએ નિવૃત્તિ સંબંધિત બાકી રકમોની ચુકવણી કરવામાં કરેલો વિલંબ ‘દોષારોપણયોગ્ય’ છે અને તે સંપૂર્ણપણે અયોગ્ય તેમજ અનધિકૃત છે, એટલે કે, વગર કાયદામાં કોઈ સત્તા. તેથી, આવા વિલંબથી વ્યાજ ચૂકવવાની જવાબદારી આકર્ષિત થશે અને ઉપજશે.

૨૧. તેથી, હાલના કેસમાં, પ્રતિવાદીઓએ ચુકવણી કરવામાં કરેલા વિલંબના સમયગાળા માટે વ્યાજ અંગે અરજદારનો દાવો ન્યાયસંગત છે અને તેનો ઈનકાર કરી શકાય નહીં.

૨૨. બાબતને આ દૃષ્ટિએ જોતા, વર્તમાન અરજીનો આ તબક્કે નીચેના આદેશ સાથે નિકાલ કરવામાં આવે છે.

૨૩. માનનીય એ.જી.પી.ના કહેવા મુજબ, સક્ષમ સત્તાધિકારીએ માસિક પેન્શન, ગ્રેયુઇટી અને કમ્યુટેડ પેન્શનના ચુકવણાં કરવા દિશાનિર્દેશ આપતો આદેશ પહેલેથી જ પસાર કર્યો છે, તેથી, ઉક્ત લાભો અંગે વધુ કોઈ આદેશ પસાર કરવાની જરૂર નથી, સિવાય કે પ્રતિવાદીઓ વિલંબના સમયગાળા માટે, અર્થાત્ ૧.૧.૨૦૧૩ થી (કારણ કે અરજદાર તે ઉંમરે

૩૧.૧૨.૨૦૧૨ના રોજ નિવૃત્તિ વય પૂર્ણ થયાની તારીખથી ૧૬.૧.૨૦૧૫ સુધી (અર્થાત્ જે તારીખે રકમ મુક્ત કરવાનો આદેશ પસાર કરવામાં આવ્યો તે તારીખ સુધી).

૨૩.૧ અરજદારની ભવિષ્યનિધિની અચૂકવણી બાબતની ફરિયાદ અંગે જ્યાં સુધી પ્રશ્ન છે, ત્યાં સુધી વિદ્વાન એ.જી.પી. એ આ પૂછપરછના પ્રતિસાદરૂપે કે ભવિષ્યનિધિ તરફની રકમ પહેલેથી જ મુક્ત કરી અરજદારને ચૂકવવામાં આવી છે કે નહીં, તેનો કોઈ નિશ્ચિત અને સ્પષ્ટ જવાબ આપી શક્યા નહોતા. તેમ છતાં, એ વિવાદિત નથી કે અરજદારે વર્તમાન અરજી દાખલ કરી અને આ અદાલતે તા. ૫.૧.૨૦૧૫નો આદેશ કર્યો ત્યાં સુધી, ભવિષ્યનિધિ તરફ ચૂકવવાપાત્ર રકમ પણ અરજદારને મુક્ત કરી ચૂકવવામાં આવી નહોતી.

૨૩.૨ તેથી, પ્રતિવાદીઓ અરજદારને ચૂકવવાપાત્ર ભવિષ્ય નિધિની કુલ રકમ, જે અરજદારના ભવિષ્ય નિધિ ખાતામાં ૩૧.૧૨.૨૦૧૨ ના રોજ ઉપલબ્ધ હતી (અર્થાત્, જે તારીખે અરજદાર અતિનિવૃત્તિની વચે પહોંચ્યો હતો), તેના પર વ્યાજ ચૂકવવા માટે બાધ્ય છે.

૨૪. ભવિષ્યનિધિ તરફની રકમ અરજદાર સેવામાંથી નિવૃત્તિની વચે પહોંચીને નિવૃત્ત થયા તરત જ મુક્ત કરી અરજદારને ચૂકવવી જોઈએ હતી. ચુકવણી ન કરીને અથવા ચુકવણીમાં વિલંબ કરીને, પ્રતિવાદીઓએ અરજદારને ઉક્ત રકમથી વંચિત રાખ્યા હતા અને તેથી અરજદારને વળતર મળવું જોઈએ. પ્રતિવાદીઓએ કોઈ યોગ્ય કારણ વિના અને કાયદેસરની કોઈ સત્તા વિના, ખાસ કરીને ૧.૧.૨૦૧૩થી, આ રકમ રોકી રાખી હતી અને તેથી પ્રતિવાદીઓએ વ્યાજ ચૂકવવાની જવાબદારી આમંત્રિત કરી છે અને વહન કરી છે.

૨૪.૧ અરજદારને ભવિષ્ય નિધિની રકમ કયા વ્યાજદરથી ચૂકવવાની છે તે અંગે, સંબંધિત નિયમો મુજબ ભવિષ્ય નિધિ ખાતાની રકમને ૩૧.૧૨.૨૦૧૨ સુધી જે જ દરે વ્યાજ મળતું હતું, તે જ દરે પ્રતિવાદીઓ

વ્યાજ ચૂકવશે. ૩૧.૧૨.૨૦૧૨ના રોજ અરજદારના ભવિષ્ય નિધિ ખાતામાં ઉપલબ્ધ રહેલી સમગ્ર રકમ પર વ્યાજ ઉપરોક્ત દરે ૧.૧.૨૦૧૩ થી તે તારીખ સુધી ચૂકવવામાં આવશે, જેને રોજ પ્રતિવાદીઓએ ભવિષ્ય નિધિ ખાતામાંથી રકમ વાસ્તવમાં મુક્ત કરી હોય અને જો રકમ હજુ સુધી મુક્ત કરવામાં આવી ન હોય, તો તે સ્થિતિમાં અરજદારના ભવિષ્ય નિધિ ખાતામાંથી રકમ વાસ્તવમાં મુક્ત કરવામાં આવે તે તારીખ સુધી વ્યાજ ચૂકવવામાં આવશે.

૨૪.૨ ઉક્ત સંપૂર્ણ ચૂકવણી, એટલે કે હાલના આદેશમાં આપવામાં આવેલા નિર્દેશો મુજબ ગણતરી કરવાનું વ્યાજનું રકમ અને મૂળ રકમ (જો અગાઉથી ચૂકવવામાં આવી ન હોય) અરજદારને શક્ય તેટલી તાત્કાલિકતા સાથે અને શ્રેયસ્કર રીતે બે અઠવાડિયાની અંદર ચૂકવવી આવશ્યક છે. ઉપરોક્ત અવલોકનો અને નિર્દેશો સાથે, અરજીઅંશતઃ મંજૂર કરવામાં આવે છે અને નિયમ ઉપરોક્ત હદ સુધી અબ્સોલ્યુટ કરવામાં આવે છે.

પ્રત્યક્ષ બજવણીની મંજૂરી છે.

(કે.એમ. ઠાકર, ન્યાયમૂર્તિ)

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.